

KÄYPÄ HOITO -SUOSITUKSEN IMPLEMENTOINTISUUNNITELMA: NIELUTULEHDUS

11.6.2020

IMPLEMENTOINNIN TAVOITTEET

<p>1. Nielutulehdusoireet ovat yleisiä ja useimmiten ne paranevat itsestään, joten lieväoireisille ei tehdä diagnostisia tutkimuksia. Hoito on oireenmukaista.</p>
<p>2. Mikrobiologinen diagnostiikka suunnataan oireiden ja löydösten perusteella. Arvioinnissa käytetään Centor-pisteystä. A-ryhmän beetahemolyyttinen streptokokki (<i>Streptococcus pyogenes</i>) (StrA) on yleisin mikrobilääkkeellä hoidettava nielutulehduksen aiheuttaja. Se liittyy 14 %:iin kaikista aikuisten nielutulehduksista ja 25-37 %:iin kouluikäisten lasten (<18-vuotiaat) nielutulehduksista. Oireiden lisääntyessä kasvaa streptokokkitaudin todennäköisyys [nak07601] (A).</p>
<p>3. Diagnostiset testit suunnataan niille, joilla Centor-pisteet ovat 3-4. Työryhmä suosittelee käyttämään pikatestejä. Kun Centor-oirepisteet ovat 2, aikuisilla nielutulehduspotilailla näyttää esiintyvän nieluviiljelyssä StrA noin 20 %:lla ja lapsilla noin 30 %:lla [nak07625] (B). Suomessa vakavien komplikaatioiden, kuten reumakuumeen ja glomerulonefriitin, riski on pieni. Nielutulehdus paranee myös ilman hoitoa. Valikoimattomilla nielukipupotilailla mikrobilääkehoito lyhentänee oireiden kestoa alle vuorokaudella [B112]. Mikrobilääkehoidolla on myös haittavaikutuksia. Pikatestien tulokset saadaan nopeammin kuin viljelyn tulokset (mahdollista vastaanottokäynnin yhteydessä). Nieluviiljelyyn verrattaessa StrA-antigeenitestien sensitiivisyys on 70–97 % ja spesifisyys yli 95 % [nak07612] (A). Nukleinihapon osoittamiseen perustuvien testien sensitiivisyys lienee 95–100 % ja spesifisyys 90–95 % [E400] (C).</p>
<p>4. CRP:n määrittystä ei käytetä nielutulehduksen diagnostiikassa. CRP:n määrittämisestä ei ole apua diagnostiikassa. Sekä aikuisilla että lapsilla CRP:n kyky erotella virustauti ja StrA:sta on huono. CRP:stä ei ilmeisesti ole apua vaikeampien tautimuotojen, esimerkiksi nielupaiseen, tunnistamisessa. Ks myös Vältä viisaasti -suositus CRP on nielukipupotilaan diagnostiikassa tarpeeton</p>
<p>5. Kun päädytään mikrobilääkehoitoon, käytetään ensisijaisesti V-penisilliiniä. V-penisilliini on ensisijainen mikrobilääke vähäisten haittavaikutusten, merkittävän lääkeresistenssin puuttumisen ja edullisten käyttökustannusten vuoksi. Penisilliinillä ja muilla nielutulehduksen hoitoon käytetyillä mikrobilääkkeillä ei ilmeisesti ole kliinisesti merkittäviä eroja tehossa StrA-nielutulehduksen hoidossa (oireiden häviäminen).</p>

SUOSITUKSEN SISÄLTÄMÄT IMPLEMENTOINNIN MATERIAALIT

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
Käypä hoito

- Kaavio: Hoitokaavio
- Taulukko: Nielukivun Centor-pisteytys [Taulukko 2.]
- Lisätietoartikkeli: Nielutulehduksen mikrobilääkkeet [nix01838]
- Nielunäytteen antigeeniosoituksen tulkinta [Y1000]
- Vältä viisaasti -suositus: Lieväoireisen nielukipupotilaan nielunäyte on tarpeeton
- Vältä viisaasti -suositus: CRP on nielukipupotilaan diagnostiikassa tarpeeton
- Vältä viisaasti -suositus: Muut mikrobilääkkeet kuin V-penisilliini nielutulehduksessa

ERIKSEEN TOTEUTETTAVAT IMPLEMENTOINNIN MATERIAALIT

Luentomateriaali: Luentomateriaalin nimi/aihe

- Podcast (mahdollisesti potilasversiosta)
- Potilasversio

VIESTINTÄ JA NÄKYVYYS

Keskeiset viestit suurelle yleisölle

- Nielutulehdusoireet ovat yleisiä ja yleensä itsestään paranevia, joten lieväoireisille ei tehdä diagnostisia tutkimuksia ja hoito on oireenmukaista.
- Diagnostiset testit kohdennetaan niille, joilla on vaikeita oireita. Apuna arvioinnissa käytetään oireisiin ja löydöksiin perustuvaa pisteytystä.
- Tulehdusarvon (CRP) määrittämisestä ei ole apua diagnostiikassa. Nielutulehduksessa se ei luotettavasti auta arvioimaan taudin vakavuutta tai komplikaatioiden todennäköisyyttä.

Tiedottamiskanavat

- Duodecimin some-kanavat
- Päivitysuutinen julkaistaan Käyvän hoidon ja Duodecimin -kotisivuilla sekä Terveysportissa

KOULUTUKSET

Lääkäri 2021-tapahtumassa luento.